

Міністерство освіти і науки України Національний університет

“Києво-Могилянська академія»

Факультет гуманітарних наук



Курсова робота на тему

“Фемінізм в адаптації Мойри Воллі-Беккет роману Люсі Мод

Монтгомері «Енн з Грін Гейблс» (1908)”

виконала студентка ФГН-2 за спеціальністю культурологія

Федосенко Олександра Сергіївна

керівниця Брюховецька Ольга В’ячеславівна

к.філос.н., старша викладачка

Київ-2021

## ЗМІСТ

ВСТУП .....	3-4
РОЗДІЛ 1. СПАДОК ЛЮСІ МОД МОНТГОМЕРІ.....	5-11
1.1. Канадська письменниця Люсі Мод Монтгомері.....	5-7
1.2. Адаптації книг Люсі Мод Монтгомері.....	7-11
РОЗДІЛ 2. РІЗНИЦІ «ЕНН З ГРІН ГЕЙБЛС» ТА «ЕНН З ДВОМА Н» ....	12-24
2.1 Темніше бачення історії Енн.....	12-14
2.2 Швейний гурток прогресивних матерів.....	14-17
2.3 Очищення від патріархального тиску.....	17-20
2.4 Енн стає активісткою.....	20-24
РОЗДІЛ 3. ЖІНКИ ЗМІНИЛИ «ЕНН З ГРІН ГЕЙБЛС»....	25-30
3.1 Енн Ширлі Катбер.....	25-26
3.2 Рейчел Лінд.....	26-27
3.3 Мюріель Стейсі.....	27-29
3.4 Пріссі Ендрюс.....	29-30
ВИСНОВКИ.....	31-32
БІБЛІОГРАФІЯ.....	33-35

## ВСТУП

*Актуальність.* Існує близько дев'яти адаптацій роману «Енн з Грін Гейблс» Люсі Мод Монтгомері. Деякі з них відходять від сюжету, а деякі йдуть строго за ним. У кожного режисера, сценариста, продюсера, шоурайнера котрий робить адаптацію роману зрештою має свою Енн, свою історію яку проживає його персонаж. У всіх них є схожі риси, але вони всі неповторні.

Останньою адаптацією роману «Енн з Грін Гейблс» є серіал «Енн з двома н» від CBC та Netflix, який вийшов у 2017 році, і був створений сценаристкою та шоурайнеркою Мойрою Воллі-Беккет. В цьому серіалі звертають увагу на гендерні ролі та простежуються феміністичні погляди героїв. Воллі-Беккет називає Енн випадковою феміністкою, а через те, що шоурайнерка сама феміністка, то вона вирішила показати світові ту Енн яку побачила у творі канадської письменниці.

Енн і в книзі, й в серіалі це рудоволоса худорлява дівчинка, яку в дочерили Катбери. Енн має сильний характер, велику уяву та передові погляди на положення жінки в кінці дев'ятнадцятого століття. Дослідники дитячої літератури говорять, що в романі «Енн з Грін Гейблс» є "феміністичні аспекти". Тож цікаво порівняти феміністичні аспекти які демонструє Монтгомері у своїй історії та випадкову феміністку від Воллі-Беккет.

*Ступінь наукової розробки.* Події в серіалі й в книзі відбуваються наприкінці дев'ятнадцятого століття важливою є робота Симони де Бовуар "Друга стаття", тому що дослідниця описує, пояснює положення жінки протягом історії. Цю роботу вважають однією з головних творів феміністичної філософії.

Такі дослідниці, як Джулія Маккілан та Джулі Пфейфер за допомогою роману Люсі Мод Монтгомері розглядають те, як гендер впливає на авторів та читачів. А Еріка Ротвелл пише про материнський фемінізм який панує в книзі. Також пише про фемінізм в роботах Монтгомері Сесілія Бернрот Овертон, вона аналізує не одну книгу а три.

Не так багато праць в яких порівнюють роман Люсі Мод Монтгомері «Енн з Грін Гейблс» та серіал «Енн з двома н», але вони все ж є. Марії Балік порівнює окремі епізоди з книги та серіалу і відстежує, як вони впливають на передання змісту. Також інтерпретує характер Енн через гендерні дослідження.

Елісон Елізабет Гнатов у своїй роботі також порівнює книгу та серіал, але метою порівняння є зрозуміти що означає бути «дівчиною» наприкінці дев'ятнадцятого століття і це вирішується за допомогою взаємодії Енн з концепціями статі, раси, класу та сексуальності.

*Об'єкт.* Серіал «Енн з двома н» та книга Люсі Мод Монтгомері «Енн з Грін Гейблс»

*Предмет.* Відношення до правил патріархату та феміністичні погляди персонажів з «Енн з Грін Гейблс» та «Енн з двома н»

*Мета і завдання.* Метою даної роботи є дослідити чи відрізняється фемінізм показаний в книзі «Енн з Грін Гейблс» з фемінізмом у «Енн з двома н» і на скільки сильною є відмінність між ними.

Поставлена мета передбачає такі завдання:

- визначити яка відмінність у книжковій та серіальній Енн
- проаналізувати епізоди яких не було в книзі, але були в серіалі
- порівняти персонажів з книги та серіалу
- з'ясувати чи є в Енн з серіалу «Енн з двома н» «канадські й феміністичні аспекти»

*Методом* дослідження є порівняння роману «Енн з Грін Гейблс» та серіалу «Енн з двома н». Порівняльний метод сформулювався в дев'ятнадцятому столітті. Заснування методу пов'язують з ідеями таких філософів як О. Конт, Г. Спенсер та Е. Дюркгайм.

Структура роботи: вступ, три розділи, десять підрозділів, висновки та бібліографія.

## РОЗДІЛ 1. СПАДОК ЛЮСІ МОД МОНТГОМЕРІ

### *1.1 . Канадська письменниця Люсі Мод Монтгомері*

У 1908 році канадська письменниця Люсі Мод Монтгомері написала першу книгу з серії про рудоволосу дівчинку на ім'я Енн – «Енн з Грін Гейблс». Книга мала миттєвий успіх. Монтгомері отримала коментар про свій роман від Марка Твена, де він описав Енн як: «найріднішу і найулюбленішу дитину в художній літературі з часів безсмертної Аліси» [2, С. 137]. Загалом Монтгомері написала одинадцять книжок, де присутня Енн. А як головний персонаж Енн виступає в шести книгах: «Енн з Грін Гейблс» (1908), «Енн з Ейвонлі» (1909), «Енн з Острова» (1915), «Енн з вітряних тополь» (1936), «Будинок мрій Анни» (1917) та «Анна з Острова» (1939). А в таких книгах, як «Веселкова долина» (1919), «Рілла з Інглсайду» (1921) і в збірках коротких оповідань «Хроніки Евонлі» (1912), «Подальші хроніки Евонлі» (1920) Енн є другорядним персонажем. А останньою книгою, в якій була присутня Енн, є опублікована помертно у 2009 році «Блайт цитується». Монтгомері не отримала вигідних умов авторського права від видавництва, в якому публікувалася, але успіх їй був забезпечений [2, С. 137]. Віла Паскін пише, що книга «Енн з Грін Гейблс» була перекладена приблизно на тридцять шість мов і було продано понад п'ятдесят мільйонів екземплярів [12]. Також в 1950-х роках почали викладати роман в японських школах, в канадських школах також викладають історію Енн, але ще в Канаді вона з'являється на поштових марках. [12]

Люсі Мод Монтгомері народилася 30 листопада 1874 року в Кліфтоні (зараз Новий Лондон), що знаходиться на острові Принца Едварда. Публікувалася як Л. М. Монтгомері. Події в книзі «Енн з Грін Гейблс» відбуваються на острові Принца Едварда. А ферма в якій живе Енн з роману дійсно існує і наразі є літературною пам'яткою. Будівлю Грін Гейблс побудував родич Монтгомері в 1830-х роках. В 1936 році уряд Канади придбав «Грін Гейблс» і його використовували, як історичний будинок, що зображує фермерське життя в 19 столітті. До 70-х років двадцятого століття відновили

будинок і зробили так, щоб він був більше схожий на той, який описує Монтгомері в романі. Тож з 1985 року «Грін Гейблс» стає музеєм Люсі Мод Монтгомері та її праць.

Дослідниця романів та життя Монтгомері Еріка Ротвелл у своїй роботі пише, що Люсі Мод Монтгомері ототожнює себе з материнським фемінізмом – поширений жіночий рух в кінці дев'ятнадцятого століття в Канаді. Ротвелл зробила такий висновок через те, що в романах про Енн зображено жінок-опікунок, які виховують Енн та Ейвонлі. [14, р. 134] Тобто в книгах більшість персонажів жіночого роду і тому наставники у Енн теж жінки: Марілла — виховує дівчинку, Мюріель Стейсі — її навчає, Джозефіна Баррі — показує їй світ культури, а місіс Аллан є для дівчинки духовним прикладом для наслідування. Еріка Ротвелл згадує Керол Гей, яка висловилаь щодо цього так: «окремий жіночий світ, що існує в панівному патріархальному суспільстві» [14, р. 134]. Але в той же час Ротвелл наголошує на тому, що в романах показан не ідеальний материнський фемінізм. Тобто є недоліки у жіночих персонажах, наприклад Марілла на початку була строгою, а якщо подивитись на життя Енн до Ейвонлі, то жінки, що забирала Енн з притулку (місіс Хаммонд та місіс Томас) використовували дівчинку як служницю [14, р.135]

Як вже зазначалось, Монтгомері написала «Рілла з Інглсайду» у 1921 році, Еріка Ротвелл говорить, що в цьому романі Монтгомері зобразила повсякдення жінок, які чекають чоловіків з фронту. Також дослідниця зауважила, що Монтгомері має такі самі переконання стосовно жінок в період війни, як Неллі МакКлунг (канадська письменниця, активістка та політик) а саме, що жінки не повинні сидіти у комфорті дома, плакати і сподіватися, що все добре. Тож в романі «Рілла з Інглсайду» головна героїня Рілла прагне не сидіти та чекати, а брати участь в тому що відбувається на фронті. [14, р. 137]

Померла письменниця 24 квітня 1942 року у своєму будинку в Торонто. За життя було опубліковано двадцять романів, більш як п'ятсот новел, книгу поезій та автобіографію.

На честь Люсі Мод Монтгомері в 1993 році в Університеті острова Принца Едварда відкрили Інститут Л. М. Монтгомері. Інститут є головним координатором досліджень життя та творчості Монтгомері. І кожні два роки проходять конференції. Наприклад у 2016 році була конференція «Л. М. Монтгомері та гендер», де обговорювали які гендерні ролі висвітлює у своїх роботах Монтгомері, та розглядали роботи письменниці з точки феміністичних досліджень. Також на сайті в Інституті Л. М. Монтгомері зібрані дослідницькі роботи присвячені творчості Монтгомері. Однією з цих праць є стаття Джулії Макквілан і Джулії Пфейфер «Чому Енн викликає у нас запаморочення: читання "Енн із Зелених Фронтонів" з гендерної точки зору», в ній дослідниці пишуть, що Енн з «Енн з Грін Гейблс» ставить під сумнів деякі гендерні правила, тож в її уявленні світу жінки не повинні бути тільки домогосподарками. [8, р. 25].

Також існує веб-ресурс L.M. Montgomery Online – сайт повністю присвячений Люсі Мод Монтгомері та її роботам. Його заснував у 1998 році Бенджамін Лефевр разом з Джейсоном Ноланом та Юкою Каджихарою. Він був створений для дослідників, які вивчають життя, роботи та спадщину Люсі мод Монтгомері.

## ***1.2. Адаптації книг Люсі Мод Мнтгомері***

Через популярність та прихильність серед читачів романи Люсі Мод Монтгомері екранізували Америка, Японія та Канада. Першою екранізацією став німий фільм, який вийшов 23 листопада 1919 року, режисер - Вільям Десмонд Тейлор. До наших днів копія фільму не збереглася. На L.M. Montgomery Online зазначають, що ця екранізація не сподобалась Монтгомері. Письменниця була розлючена через те, що змінили Канаду на Америку. У своїй статті «Це – моя Енн?», вона пише, що їй не сподобалась актриса, яка зіграла роль Енн, що вона була мила і солодка дівчинка, яка зовсім не схожа на Енн. Також Монтгомері обурило сцена в якій Енн махає рушницею [4, р. 667].

Стосовно останніх екранізацій, не можна точно сказати, чи сподобалися вони б Люсі Мод Монтгомері, та те, як в них розкрита її Енн. Ймовірно, що в кожній вона знайшла б частинку Енн, про котру писала.

Наступна адаптація роману була в 1934 році, режисер - Джордж Ніколс-молодший. На відміну від першої адаптації, в цій Монтгомері дали почитати сценарій, але вона не мала авторського права на фільм і тому нічого не могла змінити, про це пише L.M. Montgomery Online. Актриса, яка грала роль Енн, офіційно змінила своє ім'я на Енн Ширлі. Ця адаптація задовольнила Монтгомері. Фей Хеммілл у своїй роботі «"Нова і надзвичайно блискуча зірка": Л. М. Монтгомері, "Енн з Грін Гейблс", і Мері Майлз Мінтер» пише, що в адаптації 1934 року Голлівуд не зміг зрозуміти до кінця Енн, він позбавив головну героїню «канадських та феміністичних» аспектів [4, р 668]. Також авторка наголошує, що Енн в книгах має проблеми з неприйняттям, втрачає рідних людей, а та абсолютно весела Енн це продукт телевізійних версій історії [4, р 668].

У 1965 році в Центрі мистецтв Конфедерації Шарлоттауна відбувається прем'єра «Енн з Грін Гейблс: Мюзикл». Створили мюзикл канадці Дон Харрон і Норман Кемпбелл. В 1972 році на BBC Television вийшов серіал «Енн з Грін Гейблс» тривалістю в 5 серій по 45 хвилин, але про цей серіал мало що відому і зараз його неможливо знайти в мережі.

Є японська адаптація історії Енн під назвою «Akage no An», що вийшла 1979 року. Складається з п'ятдесяти серій і як зазначено в L.M. Montgomery Online, мультсеріал не відходить далеко від сюжету книги, лише дві серії позначені як оригінальні. У 2009 вийшов приквел під назвою «Коннічіва Енн: До Грінн Гейблс», в якому тридцять дев'ять епізодів. Цей мультсеріал заснований на приквелі до серії романів «Енн з Грін Гейблс». Цей приквел написав Бадж Вілсон, а опубліковано було у 2008 році на честь святкування сторіччя Енн Ширлі.

Однією з найпопулярніших адаптацій є чотиригодинний телевізійний мінісеріал від CBC режисера Кевіна Саллівана. Перша серія вийшла в 1985 році, друга — в 1987 році, третя — 2000 році, а четверта — у 2008 році. Перша серія отримала премію Еммі за Видатну Дитячу Програму, також виграла десять Премій Джин. Перша частина серіалу є точною екранізацією книги, але критики вказували і на недоліки. Сьюзен Дрейн у своєму огляді мінісеріалу пише, що через те, що сюжет сфокусований на відносинах Енн і Гілберта, історія стає вужчою ніж книга. З кожною навою частиною серіалу все більше сюжет відходить від оригіналу[3, р. 72]. Але для більшості шанувальників «Енн з Грін Гейблс» Енн в мінісеріалі 1985 року є класичною Енн.

З 2000 до 2001 випускається «Енн з Грін Гейблс: Анімаційний серіал». Серіал розрахований на дітей віком від шести до десяти. Серіал розроблений Sullivan Entertainment.

Ще одна адаптація, в яку входить три фільми: перший, що називається «Енн з Грін Гейблс» 2016 року, а інші два 2017 року називаються "Енн із Грін Гейблс: Добрі зірки" та "Енн з Грін Гейблс: Вогонь і роса". Адаптований письменницею Сьюзен Койн, а режисером є Джон Кет Гаррісон.

«Енн з двома н» є останньою екранізацією «Енн з Грін Гейблс». Як пише Анна Монгібелло у своїй праці «Нові дискурси про канадство в “Anne with an e”», у 2016 році Канадська Телерадіомовна Корпорація (CBC) спільно з виробничою компанією Northwood Entertainment профінансували адаптацію книги Монтгомері «Енн із Грін Гейблс». Прем'єра була спочатку на телеканалі CBC 19 березня 2017 року, а 12 травня 2017 року на Netflix.[9, р. 186]

Авторкою сценарію для першого сезону та шоурайнеркою другого і третього була Мойра Воллі-Беккет. Воллі-Беккет більше відома як продюсерка і сценаристка серіалу *Breaking Bad*, вона виграла премію Еммі за найкращий сценарій драматичного серіалу. Також вона є авторкою серіала «Плоть і Кістка», прем'єра якого була у 2015 році.

Серіал складається з трьох сезонів і всього серій двадцять сім. Назви серій в першому сезоні, це цитати з роману Шарлотти Бронте «Джейн Ейр» (по серіалу це найулюбленіша книга Енн), серії другого сезону – цитати з роману Джорджа Еліота «Мідлмарч», а в третього сезону - Мері Шеллі "Франкенштейн".

Цікавою деталлю є те, що в створенні серіалу беруть участь жінки продюсерки, жінки письменниці, редакторки, у третьому сезоні з'являється жінка оператор і більшість акторів в серіалі це жінки. Продюсерка серіалу Міранда де Пенсьєр говорить, що докладали свідомих зусиль задля того, щоб наймати жінок у свою команду. А для Мойри Воллі Беккет потрібен був гендерний баланс у команді, як вона сама зазначила у інтерв'ю для Netflix.

Важливо сказати, що відрізняються часові рамки. В серіалі Енн говорить, що їй тринадцять, а в книзі, вона говорить, що їй одинадцять. Також у третьому сезоні говорять точну дату, і це рік 1899, і відомо що Енн шістнадцять років. Отже, Енн, за серіалом, у тринадцять років приїхала в Ейвонлі у 1896 році. Часові рамки книги, як зазначено в англійській Вікіпедії, 1876-1881. Тож, за книгою, Енн одинадцять років було в 1876 році. Двадцять років становить різниця між книгою і серіалом. Питання: чому Воллі-Бекет зробила такий часовий зсув у серіалі?

Екранізації книг як знімали так і продовжують знімати. Але, зазвичай до фільмів або ж серіалів потрапляє маленький відсоток того що було у творі, або ж береться головна ідея і режисер, відштовхуючись від неї знімає кінострічку, яка мало нагадує оригінал. Історія, про життя дівчини, на ім'я Енн, яку написала Люсі Мод Монтгомері, не стала виключенням. Фільми з цим сюжетом знімають починаючи з 1919 року і всі вони мають свої особливості. В цій роботі буде йтися саме про останню адаптацію - серіал «Енн з двома н» — тому, що в ньому як найкраще проглядується феміністичний акцент.

Люсі Мод Монтомері підтримувала жіночий рух за права, але не активною діяльністю, а через свої роботи, де сформулювала політику материнського фемінізму. І завдяки цьому вона була причетна до змін ролі жінки в Канаді.

## РОЗДІЛ 1. ЕПІЗОДИ ЩО ЗМІНИЛИ АБО ДОДАЛИ ДО СЕРІАЛУ «ЕНН З ДВОМА Н»

### *1.1 Темніше бачення історії Енн*

В прем'єру серіал називався «Енн» (Anne) але потім назву змінили на «Енн з двома н» (Anne with an E). Як зазначає Елісон Елізабет Гнатів у своїй роботі «Anne-girls: investigating contemporary girlhood through “Anne with an e”», що виходячи з того, що назва серіалу відрізняється від книги, творці серіалу не намагалися дослівно переказати книгу. Мойра Воллі-Беккет відповідаючи на питання про те, що відрізняє серіал “Енн з двома н” від інших екранізацій в інтерв'ю для радіо шоу “q”, говорить, що вона та команда “збільшували територію” так би мовити, дивилися крізь рядки. Це дійсно так, бо в серіалі більш розкриті персонажі ніж в книзі “Енн з Грін Гейблс”. Глядачі трохи більше дізнаються про саму Енн. В серіалі показано через що пройшла Енн - знущання в притулку, важке життя в прийомній сім'ї. І через це глядач розуміє, чому Енн має такий сильний характер. Мойра Воллі-Беккет зазначає, що те як Енн стала такою, якою її знають на початку історії, написано в книзі, але на цьому не роблять наголосу, читачеві про це розповідають мимохідь. Також, Воллі-Беккет згадує в інтерв'ю, що фантазії Енн - механізм виживання. Наприклад, сцена в якій Енн вперше наодинці розмовляє з Діаною - найкращою подругою, головна героїня зізнається, що без фантазії її життя було б схоже на агонію.

У цьому інтерв'ю шоурайнерка говорить, що не можливо буде сказати, що було в серіалі, а що було виключено, дійсно після перегляду серіалу, таке відчуття, що показали всі моменти з книги, хоч деякі прибрали або змінили.

Серіал також відрізняється від книги своєю атмосферою - він темніший, але не по кольорах, а по сюжету. Марія Балік пише, що Енн той персонаж, який виступає проти державного порядку та бореться зі стереотипами.[7] Як вже згадувалось у 2016 році була проведена конференція під назвою «Л. М. Монтгомері та гендер», і це приклад того, що дослідники звертають увагу на “феміністський елемент” в роботах Монтгомері. В серіалі ці “феміністичні елементи” більше виражені..

Наприклад, перша відмінність книги «Енн з Грін Гейблс» та серіалу «Енн з двома н», це сцена в першому сезоні, в першій серії, коли головна героїня — Енн залишилась з Маріллою наодинці. В книзі Марілла розпитує Енн, як так сталося, що вони хотіли, щоб приїхав хлопчик, а приїхала дівчинка. В серіалі ж Марілла починає говорити, що вони хотіли хлопчика для того, щоб він допомагав Метью на фермі й що дівчинка їм тут ні до чого. Енн цього не розуміє, вона говорить, що хоч вона і дівчинка, але може працювати на фермі, що вона як і всі дівчата, може робити все, що й хлопці. А після Енн питає чи вважає себе Марілла тендітною і марною і не дочекавшись відповіді каже, що вона себе такою точно не вважає. І ця репліка змусила Маріллу замислитись. По виразу обличчя жінки можна сказати, що вона раніше нічого подібного не чула. І саме через те, що таке переконання було для неї новим - Марілла грубо відповіла Енн, щоб та викинула це з голови. Цим невеликим епізодом в серіалі, Мойра Воллі-Бекетт, хотіла показати глядачеві точку зору Енн і те, що ця Енн більш відважна за оригінальну.

Ще одна відмінність, відбулась під час першого сніданку Енн в Грін Гейблс. Після зауваження Марілли, щоб дівчина перестала так багато говорити, Метью сказав про хлопця, якого хоче найняти собі в помічники. Почувши слова Метью, Енн в серіалі зривається прибирати посуд і починає енергійно говорити про те, що вона може доїти корів, колоти дрова, прати білизну, прасувати, прибирати, підмітати. Натомість в книзі вона після зауваження Марілли продовжувала тихо снідати і після сніданку запропонувала помити посуд. Тож

Енн створена Люсі Мод Монтгомері спокійніша, а Енн Мойри Воллі-Бекетт запальніша. Також в даному епізоді Воллі-Беккет знову показує глядачеві, що Енн не згодна з тим, що вона не впорається з будь-якими завданнями, які дадуть їй Марілла та Метью. Для Canadian Press Воллі-Беккет сказала: «Енн була випадковою феміністкою, а я не випадковою феміністкою, і я дуже хотіла розповісти цю історію зараз»[1].

У книзі в епізоді, де Марілла говорить, що Енн залишиться жити з ними, якщо вона буде «хорошою дівчинкою»[19, с.60]. Також коли Енн йде знайомитись с Діаною і її мамою, Марілла наголошує на тому, що Енн має бути «ввічливою та вихованою, й уникати цих пихатих промов»[19, с.92] Стосовно цих епізодів висловилися дослідниці Маккілан і Пфейфер . Вони вважають, що таким чином Енн говорять про те, що для того щоб її любили вона повинна відповідати гендерному режиму. І Енн прагне бути саме «хорошою дівчинкою», а не хорошою людиною [8, р.28]. Наприклад, є епізод коли в Енн не вийшов торт, або коли дівчинка зіпсувала чаювання з Діаною тим, що напоїла подругу. І ці епізоди, як говорять Маккілан і Пфейфер, деякі дослідники трактують так, що таким чином роман відкидає загальноприйняту жіночність. Але сама Енн прагне бути «хорошою дівчинкою», вона говорить що в наступний раз буде старатися краще, щоб все вийшло так як треба. З цієї точки зору, Енн є прикладом того, що стати жінкою є важким і гнітючим але важливим завданням.

### ***1.2 Швейний гурток прогресивних матерів***

Про Швейний гурток прогресивних матерів (ШГПМ) стає відомо в третій серії першого сезону. В книзі «Енн з Зелених дахів» про цю організацію не згадується, тож вона є тільки в серіалі «Енн з двома н». В одному з епізодів, цієї серії до Марілли прийшли дві жінки зі ШГПМ і вони говорили, що це неформальна організація, в якій матері обговорюють освіту своїх доньок, вишивають та п'ють чай. Також вони попереджають Маріллу, що в них

передові погляди і що вони вважають, що освіта для жінки так само важлива, як і для чоловіка. І через те, що Метью та Марілла удочерили дівчинку, ці дві жінки запрошують Марілу на зустріч ШГПМ в будинку Ендрюсів. Марілла погодилась на запрошення і в зазначений час прийшла у будинок Ендрюсів, де вже були усі учасниці гуртка.

Одна з жінок почала розповідати про книгу "Коники" Ендрю Дін, яку їй відправила її сестра-суфражистка. Також вона говорить, що її сестра написала їй, що в огляді «The Athenaeum» цю книгу описали як: «a woman's flirtation with feminism» (флірт жінки з фемінізмом). Після чого одна з жінок говорить: «“Фемінізм” яке неймовірне слово!» [*But What Is So Headstrong as Youth?*18:25]. Ймовірно, що жінки говорять про статтю Еліс Россі в лондонському журналі «The Athenaeum» яка була випущена 27 квітня 1895 року. Як пише Ірина Крикова у «Фемінізм: происхождение понятия и его трактования в современной науке», на думку Т. А. Кліменковой, Еліс Россі в своїй роботі перша хто використав термін фемінізм. Стаття Россі це рецензія на книгу «Коники» місіс Ендрю Дін /місіс Альфред Сіджвік, вона застосувала термін задля опису однієї з героїнь - Хіларі Фрер: «Її (Хіларі Фрер) інтелектуальна еволюція та кокетництво з доктринами "фемінізму" простежуються із справжнім гумором, тоді як пильність її подальших неприємностей лише посилюється тим фактом, що вона, бувши морально зв'язаною потонути або плавати з матір'ю та сестрою, залишається одна з тріо, хто має в собі здатність пробивати собі шлях до незалежності, якщо звільниться від інкубу їхньої екстравагантності та безумства»[13, р. 533]. Не виключено, що саме для того, щоб була ця сцена, Мойра Воллі-Бекетт і зробила часові рамки не такі ж як і в книзі. Далі в епізоді жінки обговорюють книгу, одна з них каже, що книга змінила її думку щодо жіночої освіти. Також, одна із жінок запропонувала прочитати цю книгу і Маріллі. Марілла протягом усієї розмови дуже уважно і зацікавлено слухала і було видно, що вона зовсім не проти поглядів які учасниць ШГПМ пропагують.

Коли Марілла повернулася додому, до неї прийшла її подруга Рейчел Лінд. Рейчел дуже роздратована, що Марілла пішла на зустріч ШГПМ, бо вона не розділяє ідей цього гуртка, але їй все ж цікаво про що вони говорили. Марілла розповідає подрузі, що була жвава дискусія. На що Рейчел з глузуванням питає, чи всі по черзі кричали стоячі на табуретці. Марілла ертає уваги на таке висловлювання з боку подруги і далі говорить, що було багато цивілізованих бесід про жіночу освіту та реформи. Але і на це Рейчел відповідає з тим же глузуванням. Марілла говорить про те, що вона не знала, що в світі відбуваються зміни і що вона про багато чого й не замислювалась. До кімнати входить Метью, і Рейчел питає у нього його думку про сучасні ідеї. На що Метью дуже гарно і влучно говорить про те, що будь-яка ідея колись була сучасною, поки не перестала нею бути.

Завдяки діяльності Швейний гурток прогресивних матерів в Ейвонлі на роботу вчителя беруть жінку – Мюріель Стейсі. Перша вчителька за всю історію Ейвонлі. В книзі це також важливий персонаж, але її наймає Опікунська рада школи

Цим епізодом Мойра Воллі-Беккет напевно, хотіла показати, що наприкінці дев'ятнадцятого століття, навіть, у місцях відірваних від культурних центрів, жінки збиралися в організації де обговорювали реформи, феміністичні ідеї, проблеми з якими стикається жінка.

Цікаво, що приблизно в 1920-1950-х роках Швейними гуртками називали коло лесбіянок та бісексуалок в Голлівуді. Остаточо не можна сказати хто саме започаткував цей термін, але як зазначено в «Театральна спадщина геїв та лесбіянок: біографічний словник основних діячів історії американських сцен в епоху до кам'яної стіни» це була Алла Назімова[15, р.297]. В книзі «Швейне коло» говориться, що Алла Назімова використовувала цей термін у середині 1920-х років називаючи так своїх знайомих лесбіянок, це були акторки та письменниці.[6]

Можна припустити, що Воллі-Беккет надихалася Голлівудськими Швейними гуртками, але ніяких натяків на це немає. Якщо б учасницею гуртка була Джозефіна Баррі – лесбійка по сюжету серіала, то це можна було якось пов'язати. Але, все що пов'язує Голлівудські Швейні гуртки з гуртком прогресивних матерів, це те, що до них входили заможні, іноді замужні жінки.

### ***1.3 Белтейн***

Ще з першого сезону Мойра Воллі-Беккет дає зрозуміти, що дівчата не дуже обізнані щодо того як жінка може завагітніти. В одній з серій Енн розповідає однокласницям, що в чоловіків є якась «ручна миша» і якщо чоловік з жінкою торкаються один одного, то в них інтимні стосунки. Енн сварять за такі слова але нічого не пояснюють. В книзі також є епізод з мишею, але він ніяк не відноситься до цієї ситуації. В книзі Енн забула накрити кришкою соус у комору і в цьому соусі потонула миша.

В третьому сезоні ситуація стосовно сексуальної освіти не змінюється. Мати однієї з подруг Енн говорить своїй дочці Рубі, що вона може завагітніти, якщо доторкнеться до хлопця. Рубі розповідає це своїм подругам і у них починається істерика, бо вони починають думати, що всі вагітні. Але їх заспокоює вчителька міс Стейсі говорячи, що до вагітності треба пройти через певні етапи, але не пояснює що саме це за «етапи». Одразу після цієї ситуації один хлопець говорить Енн про те, що вона дуже багато думає і багато переживає, і що це впливає на можливість мати дітей. Слова цього хлопця показують, як у кінці дев'ятнадцятого століття чоловіки обмежували жінок. Симона де Бовуар у книзі «Друга стаття» зазначає, що Бальзак в своїй роботі «Фізіологія браку» говорить, що чоловікам слід закрити жінкам шлях до освіти та усього що може сприяти розвитку їх індивідуальності. Якщо цього не зробити чоловіку не уникнути глузування і ганьби. Тобто якщо у жінки буде висока активність мозку, то вона не буде такою покірною, якою її хоче бачити

чоловіки у ті часи. Такий погляд на роль жінки постійно висловлюють різні персонажі серіалу, вони стверджують, що жінка має займатися хатніми справами, доглядати дітей і бути гарною дружиною. Енн не згодна, вона хоче мати вибір, чим їй займатися, вона воліє сама вирішувати, чи хоче вона мати дитину, чи хоче виходити заміж і т. і. На щастя, один із однокласників дівчат на ім'я Гілберт, захоплюється медициною, і він пояснює, що висока активність мозку не впливає на репродуктивні органи. Тож після цієї розмови Енн говорить подругам, що їм потрібно очистити себе від безглуздої брехні і пропонує провести обряд Белтейн, про який вона прочитала в книзі про Шотландію.

Белтейн – фестиваль вогню. Це кельтське свято, яке проходить на початку травня. Його відмічають задля захисту худоби, людей та врожаю. Люди запалюють багаття та виводять худобу на літнє пасовище. Багаття значить очищення. Саме це і хотіла зробити Енн, очиститись від брехні що їй нав'язали. Тож дівчата вночі плетуть вінки, запалюють багаття і говорять слова:

*«Енн: Богиня Белтейн, Священна Мати Королева Травня, Дика Пані Лісу, Берегиня Любові та Життя, ласкаво просимо до нашого кола*

*Разом: Ми, жінки, могутні та священні, заявляємо в цю Священну ніч*

*Тіллі: Що наші небесні тіла належать виключно нам.*

*Діана: Ми будемо вибрати, кого любити і з ким ділити довіру.*

*Джозі: Ми будемо ходити по цій землі з гідністю та повагою.*

*Джейн: Ми завжди будемо пишатися своїм чудовим інтелектом.*

*Рубін Ми будемо шанувати наші емоції, і да здійняться наші душі!*

*Тіллі: А якщо чоловік буде нас принижати*

*Разом: ми покажемо йому на двері!*

*Енн: Наш дух незламний, наша уява вільна!*

*Разом: Іди з нами, Богиня, бо ми благословенні!*

...

*Рубі: Як я люблю бути жінкою!»*

*[ I Am Fearless and Therefore Powerful. 41:00]*

Вони говорять, актуальні у наш час феміністичні речі. Говорять про те, що твоє тіло, це тільки твоє тіло, тобто ти маєш право з ним робити те, що тобі заманеться. Говорять і про те, що вони будуть вибирати, кого любити, тобто, наприклад, їм не будуть вказувати батьки, за кого виходити заміж. Цю фразу говорить Діана, найкраща подруга Енн, і в її сім'ї є проблема того, що її батьки все вирішують за неї і вона цьому намагається протистояти. Зараз батьки також іноді вирішують за своїх дітей, на кого вони будуть навчатися, з ким будуть дружити, спілкуватися, за кого виходитимуть заміж. Далі дівчата говорять про свою гідність та повагу, що є важливим для того, щоб у суспільстві вони знали, чого варті. Говорять і про гордість за свій розум, що не менш важливо. Насправді в наш час зустрічаються випадки, коли дівчина будучи розумною, вдавала з себе недалеко заради того, щоб сподобатись хлопцю, догодити йому, щоб він себе відчував кращим.

Тож сцена з обрядом Белтейн допомагає героїням усвідомити, чого вони можуть досягти, будучи такими, які вони є. Цього епізоду взагалі немає в книзі. Як і натяку на цікавість дівчат до сексуальної освіти.

Можливо, що книжкова Енн цей обряд не схвалила, через те, що вона була, по-перше, католичкою, хоч і в серіалі Енн також була католичкою, але цьому приділено не так багато уваги, як в кизії. По-друге, дівчинка дуже тісно товаришувала з дружиною священника і хотіла бути такою як вона. А через те,

що цей обряд є неоязичницьким, дівчата звертаються до богині Белтайн, Енн могла інтерпретувати це як зраду своїй вірі.

### *1.4 Це було чесно?*

Однією з ключових сюжетних поворотів в третьому сезоні серіалу займає ситуація, якої також відсутня в книзі. Це події пов'язані з Джозі Пай та Біллі Ендрюсом (ці два персонажі протягом серіалу постійно ображають Енн). З самого початку третього сезону глядачам дають зрозуміти, що це буде шлюб по розрахунку. Наприклад, на ярмарку батько Джозі та батько Біллі обговорюють майбутній союз. Вони сприймають одруження як ділову угоду. Батько Джозі говорить, що вони багато вклали у придане доньки. А батько Біллі запевняє, що його син успадкує ферму, якщо одружиться на заможній жінці зі зв'язками. Сестри Біллі Пріссі і Джейн почули розмову чоловіків і Пріссі, старша сестра, порівнює почуте із продажем худоби, що, добре підмічено.

Після ярмарки відбувся вечір танців, на якому з Джозі стався не дуже приємний інцидент. Біллі покликав Джозі поговорити на вулицю, вона пішла, але він почав чіплятися до неї, вона його відштовхнула і забігла назад у будівлю, де були танці. Біллі повернувся до залу і розповів своїм друзям, свою версію того, що відбулося. Що саме він сказав не показано, але можна зрозуміти, що він описав ситуацію так, щоб виставити Джозі у поганому світлі. За один танець уся зала знала, що Біллі і Джозі були разом на вулиці. Розлючена Енн підходить до Біллі запитуючи як він посмів і з його відповіді стає ясно, що він усім розповів, про те, що Джозі благала його поцілувати її. Енн говорить, що це брехня, і наголошує, на тому, що Джозі стоїть спустошена, і що Білі не мав права чіпати дівчину. Хлопець, з насмішкою в голосі, дивлячись на засмучену Джозі, мовить, що Джозі шкодує через свою недостойну поведінку. Джозі вибігає з залу ображена та присоромлена.

На наступний день Енн з друзями на зібранні шкільної газети, яку вони пишуть і яку читає усе селище, обговорюють ситуацію з Джозі та Біллі. Одна з подруг говорить, що репутація Джозі зруйнована. Енн розлючено запитала, чому зруйнована не репутація Біллі. Головну героїню ніхто не підтримує і вночі вона друкує додаткову сторінку зі своєю статтею «Це було чесно?». На наступний день жителі Ейвонлі читають статтю Енн перед недільною службою. І їх обурює написане дівчиною. Глядачам не дають змоги ознайомитись з повним текстом статті, а лише з відривками: «Я висвітлюю цей випадок, тому що це сталося вчора у нашій власній громаді, але справді це лише один із незліченних таких випадків, що відбуваються щодо жінок щодня у кожній частині світу протягом століть. Повна неповага до НЕДОТОРКАНОСТІ ЖІНОК є символічним питанням - це питання поневолення цілої статі, і, отже, воно варте нашого часу та уваги ... того самого шансу жити сміливим життям. Коли хлопчики сміливі, їх оголошують героями. Коли дівчата роблять те саме, ми дурні, безрозсудні, винні. Що б нам коштувало, якби нам усім дозволили ризикувати героїчними шансами? Без цих ГЛУПИХ АРХІЙНИХ ПРАВИЛ, подумайте, в якому революційному світі ми б жили! Нам кажуть, що місце жінок знаходиться в ... що, якщо ми відмовимося прийняти це? ... Отже, настав час [зайняти] позицію. Чоловіки повинні вирішити, чи ... приєднуватися до нас у БУНТІ, як ... боротися за справедливість і рівність ... Не чоловік робить жінку цільною, вона народжується такою» [A Strong Effort of the Spirit of Good. 04:04].

Усі в приміщенні церкви бурхливо обговорюють статтю, а Джозі заплакана вибігає з приміщення. Її батько дуже розлючений, батьки не переймаються через почуття своєї дитини, а хвилюються, що ця ситуація загрожує шлюбу Джозі і Біллі. Навіть на слова Джозі, що вона вже не хоче за Біллі, її мама говорить, що це не важливо, тому що вона сама себе поставила в таку ситуацію, і що через репутацію в неї тепер немає вибору.

Елісон Елізабет Гнатова пише, що статтю Енн можна схарактеризувати, як «феміністичний маніфест» у відповідь на сексуальне насильство, та

подальшу реакцію міста»[5]. Також Гнатова пише: «Цей маніфест і феміністична відповідь на сексуальні нападки чітко походять від переговорів з рухом MeToo, в рамках яких жінки, переважно в соціальних мережах, виступають і викривають сексуальних насильників у своїх громадах.»[5]. Дослідниця робить припущення, що можливо Енн котра використала друкарський верстат для поширення маніфесту, є діалогом про використання соціальних мереж у дівчат та цензури в ЗМІ.

Енн через свою пристрасність робить хоч і хорошу справу, але все гарно не осмислює і це впливає в погані наслідки. Міс Стейсі заспокоює Енн, коли дівчина приходить до неї зі своїм не розумінням того, чому її стаття викликала не ту реакцію, що вона очікувала. Та зауважує, що стаття провокаційна та змушує замислитись, і тому краще була б сприйнята у газеті з ширшим колом читачів, які не проти змін. Також, запевняє, що можна було уникнути небажаних наслідків, якби Енн попросила допомоги у Міс Стейсі. Енн говорить, що вона не хотіла відкладати, бо тоді б не було ніякого впливу. Але вчителька запевняє Енн, що для того, щоб нові нові глобальні ідеї були сприйняті, треба ретельно планувати і бездоганно виконувати їх. Втім, Енн викрила те, що Джозі не хотіла виносити на публіку. Енн та Джозі миряться, але після того, як Джозі дає Енн ляпаса. Елісон Елізабет Гнатов зазначає, що цей ляпас це як критика стосовно руху MeToo. Тобто якщо з людиною щось трапляється вона отримує як і підтримку, але так і не довіру, як наприклад сестра Біллі не вірила в те, що зробив її брат.

При розмові з Маріллою, коли жінка вимагає від Енн пояснення того навіщо вона написала цю статтю. Дівчина спокійно пояснює, що написала правду і саме правді є місце в газеті. Також дівчина додає, що має право на свою думку стосовно того, за кого виходити заміж, незалежно від того хто більше запропонує землі та корів. Енн говорить, що ця стаття стосується усіх жінок.

Вчинок Енн призвів до того, що ним занялась міська рада Ейвонлі. До неї входять чотири чоловіки, з них глядачі знають тільки пастора, та одна жінка - місіс Лінд. І на зборах чоловіки вирішили (саме чоловіки, тому що місіс Лінд не дали їй слова вставити, буквально), що не відберуть друкарський станок, тільки якщо теми будуть тільки ті які вони запропонували, та якщо Енн не буде брати участь в шкільній газеті. І ця ситуація, звичайно, обурила міс Стейсі, вона усе розповіла Енн. Вчителька визнала що в них немає більше вибору як погодитись на умови мерії. Але Енн вирішила зробити організовану демонстрацію проти цензури. З цією ідеєю її підтримали однокласники. Хоч на початку вони звинувачували Енн в тому що вони тепер мають писати лише те, що скажуть чоловіки з мерії, але Гілберт переконав їх, що вона не винна в цьому. Хлопець дав зрозуміти друзям, що вони згодні зі словами, які написала Енн в своєму маніфесті. Тож вони разом з Енн вийшли на сцену в мерії перед тими чоловіками, та жителями Ейвонлі з зав'язаними білими хустками ротами та з дощечками в руках де було написано «свобода слова - право людини». Перед початком демонстрації до них доєдналася Пріссі — старша сестра Біллі, а молодша — Джейн не пришла. Громадяни підтримали демонстрацію, а чоловіків з мерії це дуже обурило і тому вночі вони вкрали друкарський станок, та ненароком підпалили школу і за ніч вона згоріла дотла. І тому навчання проходило в дома у міс Стейсі.

Енн розмовляючи з Гілбертом про цю ситуацію, заявила, що вони виступили і чогось досягли, не дивлячись на наслідками. А досягли вона наприклад того, що місіс Лінд стала на їх сторону. І головна героїня дійшла висновку, що вона буде намагатись вплинути на людей які не хочуть змінюватись.

Отже, можна дійти висновку, що Енн в серіалі більш соціально активна, Енн з книги, звичайно теж активна, але свою активність вона витрачає на те, щоб стати «хорошою дівчинкою». Натомість в серіалі, вона відстоює свої права, права своїх друзів і навіть недругів. В епізоді Белтейн та Це було чесно,

Енн показує лідерські якості, вона не боїться вести за собою. Ці епізоди як найкраще показують в Енн «випадкову феміністку», якою її бачить шоурайнерка серіалу. Бо в маніфесті, який Енн написала, фрази, дійсно, феміністичні, хоч Енн і не знає що це, але вона розуміє що так воно і має бути.

Швейний гурток прогресивних матерів — це абсолютно нова ідея, яку створила Мойра Воллі-Беккет, цим гуртком, сценаристка зробила акцент на темі що її турбує, також пояснила чому в Ейвонлі приїхала навчати дітей саме жінка.

## РОЗДІЛ 2. ЖІНОЧІ ПЕРСОНАЖІ, ЩО ЗМІНИЛИ «ЕНН З ГРІН ГЕЙБЛЗ»

### *2.1 Енн Ширлі Катбер*

Енн яку показала Мойра Воллі-Беккет відрізняється від книжної Енн тим, що глядачеві більше показано про минуле дівчинки. Емібет МакНалті - актриса яка зіграла Енн в серіалі, для The Canadian Press сказала: «Я думаю, що це шоу трохи чесніше, навіть якщо воно жорстоке»[1]. Подивившись моменти де показано минуле Енн, де її б'ють, над нею знущаються, можна задатися питанням: Як вона залишилася такою доброю, відкритою та світлою дитиною? Як людина пройшовши через все це, знає, що таке любов? В третьому сезоні сама Енн відповідає на ці питання, вона зізнається, що то були не найкращі часи, але могло бути і гірше і що вона вірила в те, що її біологічні батьки любили її. Отже, це те, про що говорила Воллі-Беккет: фантазія - механізм виживання Енн.

Стосовно деяких гендерних правил, які Енн Монтгомері ставить під сумнів, то Маккуїлан і Пфайффер зазначають, що книжкова Енн не рветься працювати на фермі (Енн з серіалу, всеж допомагає на фермі), вибирає кар'єру вчителя, не заперечує проти шлюбу як через те, що це зміцнює патріархат. [8, р.25] Але, як підмічають дослідниці, Енн протягом усього роману паргнула здобути успіху в навчанні. Вона пожертвувала своїй мрії стати письменницею не заради чоловіка, а через своїх моральні переконання. Енн не пішла далі навчатися через те, що їй потрібно було наглядати за жінкою яка її виховувала, але вона перейшла на домашнє навчання. Еріка Ротвелл пише, що Енн не є великою активісткою за зміни, вона не стикається з питанням стосовно виборчого права жінок, що розпочалося з заснування Канадської асоціації жіночого виборчого права у 1877 році. [14, р. 135]

Сесілія Бернрот Овертон у своїй праці підмічає те, що Монтгомері зробила Енн феміністичним зразком для наслідування показавши дівчинку сильною і розумною.[11, р.17-18] Але в той же час Монтгомер не засуджує тих, хто замість кар'єри обирає шлюб і дітей, вона наголошує на тому що можна побудувати і те і те.

Доречі, в серіалі Енн вирішує бути «Нареченою пригод». Вона не сама прийшла до цього, їй це допомогла зрозуміти Джозефіна Баррі (тітка подруги Енн). Одного разу Джозефіна підтримала Енн коли дівчинка була в розпачі, через те, що всі її подруги мріють лише одружитися, а сама Енн має багато амбіцій і не вважає одруження метою життя. Енн бажає бути нареченою, але не дружиною. І міс Джозефіна яка сама ніколи не одружувалась, але провила життя з жінкою яку кохала каже що Енн має вийти заміж коли коли сама того захоче і що, якщо вона вибере кар'єру, то зможе сама собі замовити біле плаття і носити його коли завгодно. Ці слова дуже позитивно вплинули на Енн і вона з усмішкою сказала що завжди буде самостійною жінкою.

## ***2.2. Рейчел Лінд.***

Рейчел Лінд - важливий персонаж у світі Енн. Місіс Лінд – подруга та сусідка Марілли Катберт . У книзі Люсі-Мод Монгомері опис Рейчел нам дає зрозуміти, що ця жінка пліткарка і їй відомо усі новини селища. Також вона прямолінійна та безтактна, наприклад, у першу зустріч Енн та Рейчел Лінд, Рейчел почала говорити Енн усілякі образливі речі стосовно її зовнішності. У Рейчел є чоловік Томас Лінд, його, як написано у книзі, усі називали «чоловік Рейчел Лінд».

Рейчел була проти усіляких нововведень. На початку серіалу Рейчел відмовляла Маріллу від усиновлення. Також вона була проти того, щоб жінка була вчителем у сільській школі, але Швейний гурток прогресивних матерів

добилася того, щоб у Ейвонлі була саме вчителька. З часом погляди Місіс Лінд змінювались. Наприклад в третьому сезоні на ярмарці Рейчел Лінд з гордістю говорить про міс Стейсі: “Вона абсолютно виняткова людина”.

Є дуже цікавий епізод в серіалі, в якому можна прослідкувати метаморфозу світогляду Рейчел Лінд. Дія цього епізода відбуваються у стінах мерії Ейвонлі. Після виходу статті Енн «Це було чесно», Місіс Лінд, як вже говорилося єдина жінка в міській раді Ейвонлі. Рейчел Лінд починає з того, що вона не задоволена статтею, і що вона знає як усунути пролему. Але її перебиває один із чоловіків. І протягом усієї розмови Рейчел не дають сказати ні слова, постійно перебиваючи і не слухаючи. Коли ж вона починає говорити, гадаючи, що священник закінчив свою думку, перший чоловік, говорить, що вона нахабно перебиває. І в кінці чоловіки усе вирішують самі, так і не вислухавши жінку. Дивлячись на вираз обличчя міс Лінд на початку зборів та в кінці, можна зробити висновок, що вона починає розуміти про що саме писала Енн у своїй статті. У епізоді, де Міс Стейсі розповідає про рішення ради Енн, Марілли та Метью, вона говорить, що Рейчел розлючена через рішення, але у чоловіків більше голосів. І далі по сюжету, Рейчел підтримує організовану демонстрацію за свободу слова, яку зробила Енн разом з друзями у приміщенні мерії.

В книзі цього епізода немає і міс Лінд ніяк не змінюється протягом розповіді. В книзі вона також не задоволена тим, що на посаду вчителя взяли жінку, але це ніяк не впливає на сюжет.

### ***2.3. Мюріель Стейсі***

Мюріель Стейсі – перша жінка-вчителька в школі селища Ейвонлі. В книзі не так багато можна дізнатися про міс Стейсі. Але глядач серіалу знає, що, як вже зазначалось, за ініціативою Швейного гуртка прогресивних матерів міс Стейсі була прийнята на роботу.

Вперше перед глядачами Мюріель Стейсі з'являється на велосипеді з мотором і це показує і це символ того, що вона сучасна жінка порівняно з жителями Ейвонлі, які їздять на конях. В першу зустріч з ШГПМ міс Стейсі запізнилась на годину і прийшла без корсета та в штанах, що дуже обурило учасниць гуртка.

Як пише Елісон Елізабет Гнатова, міс Стейсі є прикладом заперечення норм гендерного представництва в Ейвонлі.[5] Також принципи міс Стейсі роздратували Рейчел Лінд і вона разом з Маріллою пішли до будинку нової вчительки, де Мюріель відремонтувала свій моторизований велосипед. Рейчел почала говорити, що якщо міс Стейсі буде ходити в штанах, копатися в механізмах то буде старою дівою, як Марілла, і це образило і міс Стейсі, і Маріллу. Також з погляду Марілли та її саркастичної репліки до Рейчел, можна зрозуміти, що вона не згодна з думкою своєї подруги. Марілла разом з дітьми вступається за міс Стейсі коли ШГПМ та Рейчел Лінд прийшли до школи, щоб поговорити з вчителькою про її методи навчання. Діти на уроках міс Стейсі сидять на підлозі, а в момент приходу ШГПМ та міс Лінд вчителька розповідала про електрику та робила експеримент з картоплею та лампою. Один з учнів через недотримання техніки безпеки отримує травму. ШГПМ не подобається як викладає міс Стейсі, та який приклад вона показує учням.

Через те, що Мюріель Сейсі погодилась на те, щоб містер Андрюс підвіз її до одного з будинків її учня, Рейчел Лінд почала наговорювати на вчительку і казати, що вона розлучниця та шльондра. Неприязнь дорослих до міс Стейсі, та різні ситуації які відбуваються, призводять до того, що її хочуть звільнити. Тож Енн разом з друзями вирішує допомогти міс Стейсі. Тому на зборах щодо її звільнення учні влаштовують демонстрацію де показують, що за один урок навчилися більше, ніж за минулий рік. Сама вчителька виступає на свій захист із промовою про те, що не потрібно боятись чогось нового, про те, що практичне навчання ефективніше за заучування матеріалу. Також, після того, як їй сказали, що вона має носити спідницю і корсет — вона їх носить. Але до

зборів в ратуші у міс Стейсі й Марілли відбулась розмова, в якій остання розповіла, що Енн пройшла через суд інших людей, образи, але вона не зраджує собі й залишалася такою якою є. Тож на збори міс Стейсі пришла без корсета та в штанах. І після промови Мюріель Стейсі, акції дітей, невеликих реплік з боку Катбертів на підтримку жінки, дорослі проголосували за те, щоб міс Стейсі продовжувала навчати дітей, і, до речі, першою свій голос віддала Рейчел Лінд.

Мюріель Стейсі є важливим прикладом для Енн. Сесілія Бернрот Овертон пише, що бути вчителькою це одна з можливих кар'єр яка доступна молодій незаміжній жінці наприкінці дев'ятнадцятого століття [11, р. 7]. Вона також приклад жінки, яка обрала віддати свою любов та увагу учням, а не своїм дітям.

#### ***2.4. Пріссі Ендрюс***

Пріссі Ендрюс це сестра однокласниці Енн, в книзі вона виходить заміж за вчителя містера Філіпса і разом з ним їде з Ейвонлі. Але в серіалі, по-перше, мама Пріссі одна з ШГПМ і тому жінка робить усе задля того щоб її донька отримала гарну освіту і сама Пріссі цього прагне. А по-друге, містре Філіпс говорить Пріссі, що коли вона стане його дружиною, вона не піде далі навчатися, а повинна буде увесь свій час присвячувати йому. Пріссі, як і її маму, це дуже засмучує. Дівчина розуміє, що вона хоче піти навчатися і тому збігає зі свого весілля. Дівчата біжуть за нею, вона падає і вони її наздоганяють та починають гратися на снігу. В цей момент Пріссі сміється і відчуває себе вільною.

Пріссі повертається в серіал в третьому сезоні, що свідчить про те, що вона отримала вищу освіту, так як епізод з весіллям був у першому сезоні.. Дівчина робить спроби допомогти батькові з фермою, приносить йому свої розрахунки і пропонує підписати контракт який збільшить їм дохід, але містер Ендрюс не слухає її. Також Пріссі пропонує щоб вона разом з братом вела

бізнес, але батько проти цього іговорить, що жінка ніколи не буде представляти їхню ферму. Потім вона робить спроби отримати своє придане, але і тут їй відмовлено. Пріссі хоч і одержала вищу освіту, але вона не знає де і як тепер цю освіту застосовувати.

Підсумовуючи можна сказати, що Воллі-Беккет показує набагато більше деталей про персонажів і вони перестають бути картонками, як це можна відчувати в книзі Монтгомері. Енн в серіалі на підсвідомому рівні виступає за права жінок. Але в книзі Енн є також сильною і розумною як і в серіалі, вона вірно є до своєї мрії стати письменницею.

Стосовно таких персонажів як місіс Лінд, Мюріель Стейсі та Пріссі Ендрюс можна сказати, що в серіалі їм дали розкритися. Місіс Лінд жінка в якої діти вже дорослі з часом приймає зміни які відбуваються і світі. Вона вже наприклад не скаже про ШГПР щось іронічне. Мюріель Стейсі приклад жінки яка відчуває себе щасливою без чоловіка і дітей. А Пріссі намагається бути самостійною жінкою в патріархальній сім'ї.

В книзі головною героїнею є Енн і тому читачеві про неї відомо більше, а про інших персонажів ні. І тому в книзі місіс Лінд залишається жінкою, яка любить плітки і не любить нововведення, а Пріссі їде з міста зі своїм новим чоловіком.

## ВИСНОВКИ

Перше що відрізняє серіал «Енн з двома н» від книги «Енн з Грін Гейблс» це сама головна героїня. Книжкова Енн безтурботніша за серіальну. Енн у серіалі Мойри Воллі-Беккет два рази виступає в мерії, спершу для того, щоб не звільняли міс Стейсі, а другого разу, щоб не позбавляли свободи слова шкільну газету. Енн заступається за Джозі, за дівчину яка постійно над наю насміхалася.

Інша Енн, Енн яку створила Воллі-Беккет, з самого початку показує, що вона не гірша за хлопця, що вона може робити усе, і прибирати на кухні допомагаючи Марілі і порпатись на фермі так само допомагаючи Метью. І вона не відмовляється від своїх слів, Енн встигає і там, і там. Енн справжній лідер, це видно з епізоду про обряд та коли вона організовує акцію протесту в мерії. Енн з книги намагається стати «хорошою дівчинкою». Загалом обидві Енн живуть в материнському фемінізмі.

Місіс Лінд в книзі і в серіалі на початку одна і та сама людина, але потім серіальна Рейчел Лінд, починає відхилятися від того, в що вірила, і вже не протистоїть новим поглядам, що їх з собою на велосипеді з мотором привезла міс Стейсі, а навпаки підтримує їх.

В книзі міс Стейсі лише добра і трудолюбива вчителька. Звичайно жінка на цій посаді для Ейвонлі незвична, але більше Мюріель Стейсі з книги людей здивувати немає чим. В серіалі міс Стейсі шокує ще й своїм виглядом — жінка в штанах і без корсету. Також своїм іноваційним велесопедом з мотором. І місіс Лінд дуже турбує той факт, що Мюріель Стейсі не має чоловіка.

Отже, серіал Енн має багато відсилок до фемінізму, починаючи від Швейного гуртка прогресивних матерів, де прямо звучить слово «фемінізм»,

закінчуючи Рейчел Лінд, яку обурює те, що вона є єдина жінка в мерії і її там ніхто не хоче слухати.

Стосовно канадських і феміністичних аспектів книги, то точно можна сказати, що феміністичні аспекти в серіалі є, і їх ніхто не прибирав заради любовної лінії. Адаптація також не має американських прапорів та Енн не розмахує пістолетом, тож можна сказати, що канадські аспекти також присутні. Можна навіть припустити що серіал «Енн з двома н» сподобався б Люсі Мод Монтгомері.

## БІБЛІОГРАФІЯ

1. Ahearn V. CBC's Anne shows darker past of 'accidental feminist' from Green Gables. *Montreal Gazette*. URL: <https://montrealgazette.com/entertainment/cbcs%2Banne%2Bshows%2Bdarker%2Bpast%2Baccidental%2Bfeminist%2Bfrom%2Bgreen/13123787/story.html/wcm/5d6c7634-ab4d-4341-a783-8e0e812d8179/>
2. Bourgojn. S. M. Lucy Maud Montgomery. *Encyclopedia of World Biography*. Second Edition. Detroit : Gale Research. 1998. Vol. 11. P. 136-138. URL: <https://ua1lib.org/dl/610216/6fd271>
3. Drain S. "Too Much Love-making": Anne of Green Gables on Television. *The Lion and the Unicorn*. 1987. Vol. 11, № 2. P. 63-72. DOI: 10.1353/uni.0.0259
4. Hammill, F. 'A New and Exceedingly Brilliant Star': L. M. Montgomery, "Anne of Green Gables," and Mary Miles Minter. *The Modern Language Review*. 2006. Vol. 101, № 3. P. 652-670 DOI: 10.2307/20466900
5. Hnatow A. E. Anne-Girls: Investigating Contemporary Girlhood Through Anne with an E. University of Pittsburgh. 2020. 54 p. URL: [https://d-scholarship.pitt.edu/39898/1/Hnatow\\_ETD\\_2020.pdf](https://d-scholarship.pitt.edu/39898/1/Hnatow_ETD_2020.pdf)
6. Madsen A. *The Sewing Circle: Hollywood's Greatest Secret—Female Stars Who Loved Other Women*. New York City : Open Road Media, 2015. 256 p. URL: [https://books.google.com.ua/books?id=-GzkBgAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=The+Sewing+Circle+%22Alla+Nazimova%22&hl=uk&sa=X&redir\\_esc=y#v=onepage&q&f=false](https://books.google.com.ua/books?id=-GzkBgAAQBAJ&printsec=frontcover&dq=The+Sewing+Circle+%22Alla+Nazimova%22&hl=uk&sa=X&redir_esc=y#v=onepage&q&f=false)
7. Maria Balik. Literacko-serialowe lekcje feminizmu Przypadek Ani z Zielonego Wzgórza. *Paidia i Literatura*. 2020 № 2. P. 43-58. DOI: 10.31261/PiL.2020.02.04

8. McQuillan, J., Pfeiffer, J. Why Anne Makes us Dizzy: Reading "Anne of Green Gables" from a Gender Perspective. *Mosaic: An Interdisciplinary Critical Journal*. 2001. Vol. 34, № 2. P. 17-32. URL : <http://www.jstor.org/stable/44029443>
9. Mongibello A. New Discourses of Canadianness in Anne with an E. *Labirinti*. 2020. №. 187. P. 185-218. URL: <https://iris.unitn.it/bitstream/11572/285035/1/Labirinti%20187.pdf>
10. Moran M. J. 'I'll Never Be Angelically Good': Feminist Narrative Ethics in Anne of Green Gables. *Anne's World: A New Century of Anne of Green Gables*. edited by Gammel Irene., Lefebvre Benjamin. London: University of Toronto Press, 2010 P. 50-64.
11. Overton C. B. Staying True to You: Finding the Feminist in Anne of Green Gables, Anne of Avonlea and Anne of the Island by L. M. Montgomery. URL : <https://lup.lub.lu.se/student-papers/record/8987467>
12. Paskin W. The Other Side of Anne of Green Gables. *The New York Times*. 2017. URL: <https://www.nytimes.com/2017/04/27/magazine/the-other-side-of-anne-of-green-gables.html>
13. Rossi A. "The Grasshoppers" By Mrs Andrew Dean. *The Athenaeum*. 1895. №3522. P. 533.
14. Rothwell. E. Knitting Up the World: L.M. Montgomery and Maternal Feminism in Canada. *L.M. Montgomery and Canadian Culture* / edited by I. Gammel, E. Epperly. Toronto: University of Toronto Press, 1999. P. 133–44.
15. The Gay and Lesbian Theatrical Legacy: A Biographical Dictionary of Major Figures in American Stage History in the Pre-Stonewall Era. / edit. by Billy J. Harbin, Kim Marra, Robert A. Schanke The University of Michigan Press: Ann Arbor, 2005. 428 p.
16. Virokannas. M. The Complex Anne-Grrrl: A Third Wave Feminist Re-reading of Anne of Green Gables. URL : <https://trepo.tuni.fi/handle/10024/83179>
17. Де Бовуар С. Второй пол Том 1: Факты и мифы. / пер. с фр. А Сабашникова. Санкт-Петербург : Азбука, Азбука-Аттикус, 2021. 448 с.

18. Крикова И. В. Феменизм: происхождение понятия и его трактование в современной науке. URL : <https://cyberleninka.ru/article/n/feminizm-proishozhdenie-ponyatiya-i-ego-traktovaniya-v-sovremennoy-nauke/viewer>
19. Монтгомери Л. М. Енн із Зелених Дахів. / пер. с англ. Б. Носенко. Харків : Фоліо, 2020. 331 с.